

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA
Nacrta Odluke o grobljima na području Grada Vrbovca

Pravni temelj

Članak 9. stavak 10. Zakona o grobljima („Narodne novine“ broj 78/25 i 80/25 - ispravak) i članak 31. st. 1. al. 30. Statuta Grada Vrbovca („Glasnik Grada Vrbovca“ 11/25 i 4/26).

Temeljna pitanja i ocjena stanja koja se uređuju

Grad Vrbovec donio je 06.07.2022. godine Odluku o grobljima („Glasnik Grada Vrbovca", broj 12/22). Zakon o grobljima temeljem kojeg je bila donijeta navedena Odluka stavljen je izvan snage stupanjem na snagu Zakona o grobljima („Narodne novine" broj 78/25 i 80/25 – ispravak). Donošenjem nove Odluke o grobljima ista se usklađuje s trenutno važećim Zakonom.

Ocjena sredstava potrebnih za provođenje akta

Za provođenje akta nije potrebno osigurati sredstva iz Proračuna.

Obrazloženje nacrta

Odredbu "novog" Zakona o grobljima jedinicama lokalne samouprave nalažu propisivanje više uvjeta i mjerila u odnosu na odredbe "starog" Zakona o grobljima.

Zakon o grobljima objavljen je „Narodnim novinama“ broj 78/25 te je stupio na snagu 17. svibnja 2025. godine dok je ispravak istog objavljen u „Narodnim novinama" broj 80/25. Sukladno članku 46. Zakona o grobljima, Gradsko vijeće Grada Vrbovca dužno je, u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona o grobljima, donijeti Odluku o grobljima.

Sada je odredbom članka 9. stavka 10. Zakona o grobljima ("Narodne novine" broj 78/25 i 80/25 – ispravak - u nastavku: Zakon o grobljima) propisano:

"Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi odluku kojom se uređuju:

- mjerila i kriteriji za dodjelu i ustupanje grobnih mjesta na korištenje*
- iskopavanje i premještanje posmrtnih ostataka*
- ukopi i privremeni ukopi*
- način ukopa nepoznatih osoba*
- produbljenje groba i premještanje posmrtnih ostataka u grobnici*
- održavanje groblja i uklanjanje otpada*
- veličina, dimenzije, materijal i izgled grobnih mjesta i spomen-obilježja*
- uvjeti upravljanja grobljem od strane pravne osobe koja upravlja grobljem*
- uvjeti, način i mjesto prosipanja kremiranih posmrtnih ostataka umrle osobe*
- uvjeti i mjerila za plaćanje naknade pri dodjeli grobnog mjesta i godišnje grobne naknade, kao i mogućnost plaćanja godišnje grobne naknade unaprijed*
- uvjeti za ustupanje prava korištenja grobnog mjesta trećim osobama*

– mogućnost da pojedini dijelovi groblja služe za ukope članova pojedinih vjerskih zajednica te mogućnost da se na tim dijelovima groblja ukop obavlja uz prethodnu suglasnost predstavnika tih vjerskih zajednica

– mogućnost da dio groblja ustupi drugoj jedinici lokalne samouprave ili da sklopi ugovor o zajedničkom korištenju groblja s drugom jedinicom lokalne samouprave

– mogućnost da se grobno mjesto dodijeli na korištenje bez obveze premještanja ostataka tijela umrlih osoba u zajedničku grobnicu

– pravila za određivanje naknade za stjecanje opreme i uređaja koji se nalaze na grobnom mjestu bez korisnika grobnog mjesta

– prekršajne sankcije za prekršitelje odredbi."

Člankom 46. Zakona o grobljima propisano je da je predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona donijeti odluku kojom je potrebno urediti materiju navedenu u članku 9. stavku 10. Zakona o grobljima.

Groblja su komunalna infrastruktura u vlasništvu jedinica lokalne samouprave na čijem se području nalaze te su jedinice lokalne samouprave obvezne osigurati preduvjete za redovito održavanje i uredno funkcioniranje groblja na svom području. Postrožena su pravila u vezi s pravima i obvezama korisnika groblja sukladno zakonskim odredbama.

Obveze korisnika grobnog mjesta su:

- redovito plaćati godišnju grobnu naknadu,
- uređivati, čistiti i održavati grobno mjesto i prostor oko njega na način kojim iskazuje poštovanje prema umrlim osobama bez narušavanja cjelokupnog izgleda groblja, izazivanja opasnosti za sigurnost posjetitelja i bez narušavanja sigurnosti i stabilnosti drugih grobnih mjesta,
- poštivati odluku o ponašanju na groblju,
- redovito ažurirati promjene osobnih podataka u grobnom očevidniku kod Upravitelja groblja.

I dalje je moguće nasljeđivati grobno mjesto kroz rješenja o nasljeđivanju prava korištenja i ustupati trećim osobama kroz javnobilježnički ovjerene ugovore.

Dodane su nove odredbe koje nalaže Zakon o grobljima, a koje se odnose na iskapanje i premještanje posmrtnih ostataka; produbljenje groba i premještanje posmrtnih ostataka u grobnici; veličinu, dimenzije, materijal i izgled grobnih mjesta i spomen-obilježja; uvjete, način i mjesto prosipanja kremiranih posmrtnih ostataka umrle osobe; mogućnost plaćanja godišnje grobne naknade unaprijed; uvjete za ustupanje prava korištenja grobnog mjesta trećim osobama; mogućnost da pojedini dijelovi groblja služe za ukope članova pojedinih vjerskih zajednica te mogućnost da se na tim dijelovima groblja ukop obavlja uz prethodnu suglasnost predstavnika tih vjerskih zajednica; mogućnost da dio groblja ustupi drugoj jedinici lokalne samouprave ili da sklopi ugovor o zajedničkom korištenju groblja s drugom jedinicom lokalne samouprave; mogućnost da se grobno mjesto dodijeli na korištenje bez obveze premještanja ostataka tijela umrlih osoba u zajedničku grobnicu; pravila za određivanje naknade za stjecanje opreme i uređaja koji se nalaze na grobnom mjestu bez korisnika grobnog mjesta i prekršajne sankcije za prekršitelje odredbi. Osim navedenog tekst je usklađen s odredbama Zakona o grobljima.

Pravo korištenja grobnog mjesta korisnik može izgubiti ako deset godina zaredom ne plaća godišnju grobnu naknadu, što je bilo propisano i ranijim Zakonom. Međutim, novi Zakon o grobljima prvi put uvodi obvezu donošenja formalnog rješenja o prestanku prava korištenja te omogućuje korisnicima pravo žalbe ili pokretanje upravnog spora. Nakon što pravo prestane, posmrtni ostaci iz napuštenog groba premještaju se u zajedničku grobnicu, a grobno mjesto može se dodijeliti novom korisniku.

Jedna od značajnijih novina zakona odnosi se na uklanjanje nadgrobničkih spomenika i natpisa koji vrijeđaju nacionalne, vjerske ili moralne osjećaje građana, veličaju agresiju na Republiku Hrvatsku ili omalovažavaju Domovinski rat. Ako korisnik u roku od 30 dana od upozorenja ne ukloni sporni spomenik, uklanjanje će izvršiti Upravitelj groblja na njegov trošak. Spomenici postavljeni prije 30. svibnja 1990. neće biti obuhvaćeni ovim pravilima. U roku od 30 dana od dana stupanja Zakona na snagu sva se postojeća oprema i uređaji grobnog mjesta i spomenobilježja koji nisu u skladu s odredbama novoga Zakona moraju ukloniti. U suprotnom korisnicima prijete prekršajne sankcije.

Također, uvodi se i obveza vođenja javno dostupnih grobnih očevidnika što će građanima olakšati način da dođu do informacija o slobodnim i postojećim grobnim mjestima.

Nacrt teksta Prijedloga Odluke usklađen je sa odredbama Zakona o grobljima.